



'In een vorig leven heb ik de Volksunie, zodra ze aan de onderhandelingsstafel zat, van romantisme in realisme zien veranderen. Is Bart De Wever de toekomstige Hugo Schiltz, of een toekomstige Filip Dewinter, dat is de vraag.'

PS-ondervoorzitter Philippe Moureaux, in Le Soir

RUDI ROTTHIER vindt het mede aan de buurt om de omgeving leefbaar te houden

Verantwoordelijkheid nemen rond een schoongeveegd plein

In Terzake van 25 mei werd aan Glenn Audenaert van de federale gerechtelijke politie van Brussel de vraag gesteld hoe men het Lemmensplein in Anderlecht, dat na een grootschalige politieactie was 'schoongeveegd', ook op langere termijn vrij van criminelen zou houden. "Dat is", sprak Audenaert, "in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de bevolking zelf."

Het is een intrigerende gedachte. Aan de ene kant: wat is vanzelfsprekender dan dat? De buurt moet niet opnieuw dulden dat ze door een bende geterroriseerd wordt. Audenaert beloofde omkadering, onder meer tijdelijk versterkte politieaanwezigheid, om de bewoners te helpen. Aan de andere kant: geluk erme. Het gaat in tegen de trend die ik in het Brusselse meen waar te nemen, waarbij mensen steeds vaker bij ontij hun nek en staart intrekken en hopen dat de stormen aan hen persoonlijk voorbijtrekken.

Ongeveer een uur voor de uitspraken van Audenaert werden uitgezonden, liep ik door het hartje van Oud-Molenbeek. Dat mensen hun afval laten vallen waar het valt, het papertje rond de frisco, het lege flesje pulp, ook al staat er twee meter verderop een vuilnisbak, wekt al geen verwondering meer, laat staan commentaar. Dat is trouwens geen Brussels fenomeen. Dat zie je evengoed in Vlaamse provinciesteden.

Aan de vermaarde Johannes de Doperkerk van architect Joseph Diongre werd gevoetbald. Jongeren *shoten* tegen de kerkpoort, de kerkmuren, en mikten af en toe op de wat hoger geplaatste beelden. Op het plein voor de kerk, en op gehoorsafstand van de voetballers, stonden tijdens die nog warme vooravond tientallen, wel honderd ouderen, volwassenen, bejaarden, en niemand die iets zei om de voetballers op andere gedachten te brengen.

Dat laat zich zelfs verklaren. Er is voor die jongens niet veel plaats om te voetballen, en als ze tegen die robuuste kerk schoppen, storen ze minder de passanten op het plein voor de kerk. Maar laten we de situatie spiegelen: stel dat een groep jongeren zou beslissen om voortaan tegen een nabije moskee te trappen. Het zou beschouwd worden als een daad van agressie en zelfs als een belediging. De voetballers zouden geen minuut ongemoeid blijven. Het is dan toch vreemd dat in een buurt waar de woorden religie en respect vaker vallen dan papiertjes rond frisco's, niemand het de moeite waard vindt om respect voor een mooi kerkgewoone te bepleiten of te waarschuwen ten minste de weliswaar ook robuuste beelden te ontzien.

Ik ken de situatie aan het Lemmensplein niet. Ik weet niet of daar, zoals Audenaert beweerde, een bende van criminelen voor terreur zorgde en de jongeren op het slechte pad hielp. Ik weet wel dat de tendens lijkt te zijn dat mensen steeds minder verantwoordelijkheid opnemen in het publieke domein.

Autoriteit

Dat heeft allerlei oorzaken. Onder meer deze: autoriteit wordt in het algemeen, vaak terecht, aangevochten. Ook culturele diversiteit bemoeilijkt de ingreep. Zo doe ik zelf geen moeite om de voetballende jongeren aan te spreken, omdat ik de antwoorden kan voorspellen. Waar moei ik me mee? Ze kennen me

niet, ik ben niet uit hun buurt. Vervolgens word ik misschien voor racist uitgeschilden - altijd makkelijk om een discussie te hinderen. En wie wel uit de buurt is, wordt ook vaker wel dan niet op een wegvergebaar onthaald. Bovendien moet je op de juiste wijze reageren, niet echt kwaad worden en schelden, maar beleefd en pedagogisch verontwaardigd zijn. Er is de kwestie van normering: waarover maken we ons wel druk en waarover niet. Papiertjes? Fluimen?

Schoppen tegen de kerk? Schoppen tegen de moskee? Schoppen tegen het Humanistisch Verbond? Schoppen tegen de deur van een alleenstaande bejaarde? Drugsverkoop? Auto's krassen? Graffiti spuiten? Een auto aan diggelen slaan? Iemand slaan? Bovendien is er angst om, op een lastiger niveau, criminaliteit te signaleren. De criminelen dreigen met represailles, of men denkt dat er represailles zullen zijn.

JOHAN VAN OVERTVELDT verwacht aanhoudend tumult rond Europese muntunie

Waarom zuidelijke lidstaten uit de euro moeten stappen

Na de langverwachte big bang was er in het weekend van 8 en 9 mei eindelijk hoop. Er kwam een fonds van maar liefst 750 miljard om de euro te ondersteunen, en ook de Europese Centrale Bank (ECB) nam een enorme boost: ECB-president Jean Claude Trichet had meermaals drie eden gezwoeren dat de ECB nooit overheidspapier van noodlijdende landen als Griekenland, Portugal, Ierland en Spanje zou opkopen, maar dat bewuste weekend engageerde hij zich om het toch te doen.

Oef, euro gedag, terug naar de orde van de dag, zo verkondigden de Europese politici tenoren in alle talen. Ondertussen weten we beter: het pakket van 8 en 9 mei,

hoe imposant ook op het eerste gezicht, slaagde er niet in de euro in rustig vaarwater te brengen. Er zijn minstens twee redenen waarom het eurotumult tot vandaag blijft aanhouden. En waarom het dat ook morgen en overmorgen zal doen.

Eerste reden: om een goed werkende monetaire unie te hebben, moet aan vier voorwaarden voldaan zijn. Er moet een eengemaakte markt van goederen, diensten en kapitaal bestaan waartoe alle landen van de muntunie behoren. Arbeidsmarkten in alle lidstaten moeten voldoende flexibel zijn. De landen moeten beschikken over voldoende automatiseren die zorgen dat landen die in de problemen

komen, automatisch budgettaire adempauze krijgen. En verder moet de monetaire unie op een politieke eenheid draaien, die bepaalde afspraken (begrotingsnormen, bijvoorbeeld) bindend kan maken.

In de sterren geschreven

Al sinds de start van de euro in 1999 is enkel aan de eerste van die vier voorwaarden voldaan, en in de voorbije elf jaar is daar nauwelijks wat aan veranderd. Het stond dus in de sterren geschreven dat het hele eurogebied vroeg laat de muur worden door meer te exporteren. De eerste bron ligt droog voor de landen die nu noodgedwongen de broeksriem moeten aanhalen. Om

Een tweede reden waarom de storm over de euro niet luwt, heeft te maken met de concrete situatie waarin landen als Griekenland, Portugal, Ierland en Spanje nu dreigen te verzeilen.

De geschiedenis leert dat economische groei het enige middel is waarmee landen die met een groot schuldenprobleem opgezadeld zitten, een of andere vorm van wabetaaling kunnen vermijden. Die broodnodige economische groei kan komen uit interne bronnen als consumptie, investeringen of de overheid, of hij kan aangezwengeld worden door meer te exporteren. Dat is een akelig perspectief waar veel kosten van diverse aard aan verbonden zijn. Toch blijft het de minst slechte van alle opties die vandaag voorliggen voor deze landen. Het

de tweede bron aan te boren, moeten de landen hun concurrentievermogen op de internationale markten kunnen aanscherpen.

Helaas is ook dat een huizenhoog probleem voor de betrokken landen, die tussen 20 en 40 procent slechter doen dan Duitsland wanneer ze de loonkosten corrigeren voor productiviteit. Daardoor kunnen ze alleen nog met de rijkere Europese landen concurreren door hun munt te devalueren. En dat kan alleen maar als ze uit het carcan van de euro breken.

Dat is een akelig perspectief waar veel kosten van diverse aard aan verbonden zijn. Toch blijft het de minst slechte van alle opties die vandaag voorliggen voor deze landen. Het

• **Johan Van Overtveldt is directeur van de denktank VKW Metena.**

• **De eurocrisis is lang niet voorbij. De weg van het minste kwaad is dat Griekenland, Portugal en anderen uit het carcan van de euro breken, meent Johan Van Overtveldt.**

alternatief is een lange, pijnlijke interne deflatie die erg veel tijd gaat kosten, die onderweg dreigt te ontsporen en die zelfs het democratische bestel van de betrokken landen over de pijngrens dreigt te duwen.

dmPoll



Uittredend vicepremier Guy Vanhengel zegt in een interview met *De Morgen* dat Open Vld niet met N-VA of Bart De Wever in een regering wil. Goed idee?

JA 28% NEE 72%

ANDRÉ DECOSTER: Vlaamse partijen misleiden kiezer met 'transfers'-discours

De ene solidariteit is de andere niet

'Nous ne coalisons pas des Etats, nous unissons des hommes'. Zo beginnen de mémoires van Jean Monnet, de volutaristische en pragmatische vader van de Europese gedachte. Geen staten, maar mensen. Het citaat drukt goed uit welke keuze we hebben op 13 juni: verenigen we? Of verdelen we? En wellicht nog belangrijker: verenigen we mensen of bepleiten we - in het beste geval - solidariteit tussen staten of volkeren? De uitspraak van Monnet even heroverwegen kan geen kwaad, zeker niet nu Vlaamse politici het begrip 'confederaal' verkopen als een revolutie, maar weinig of geen pogingen doen om het begrip aan de kiezer uit te leggen.

Zo laten nagenoeg alle Vlaamse partijen ons geloven dat 'confederalisme' in één of andere vorm niet hoeft te betekenen dat we "niet langer solidair zouden zijn met Wallonië en/of Brussel". Alleen laten ze graag in het ongewisse over welke solidariteit ze het dan hebben. We hebben in 2007 ons lesje geleerd wat betreft *Hineininterpretierung* van een verkiezingsuitslag. En dus hebben we recht op verduidelijking tijdens de campagne. In de verhouding tussen de regio's zijn er immers minstens twee vormen van solidariteit aan het werk. Ze worden al jarenlang allebei aangeduid met het woord 'transfers'. Maar beide vormen zijn zowel naar opzet als omvang heel verschillend.

Onbelangrijk bijproduct

De eerste vorm van solidariteit ligt ingebed in het transferdebat dat decennia geleden werd opgestart door met een regionale bril te kijken naar inkomens-transfers tussen mensen. Mensen betalen sociale bijdragen en belastingen, en krijgen daar in allerlei omstandigheden iets voor terug (terugbetaling van ziektekosten, pensioenen, kinderbijlagen, werkloosheidsvergoeding). Deze interpersoonlijke herverdeling houdt zeer expliciet géén rekening met de plaats waar men woont, wel met het feit of men werkt, ziek is, oud, laag- of hooggeschoold, of gewoon: over een hoger inkomen beschikt. Het blijft dan ook verbazen dat men vindt dat deze stroom van transfers tussen mensen transparanter wordt als men er naar kijkt met een bril die er absoluut niet voor bedoeld is, namelijk de regionale bril. We hebben elders zelf berekend dat de transfers tussen hoog- en laaggeschoolden vijf keer hoger zijn dan tussen de regio's en de regio's en 20 procent rijkere en de 20 procent armsten zelfs tien keer hoger. Kortom: rijke en/of hooggeschoolde Waalse en Brusselse gezinnen subsidiëren even goed de arme, laaggeschoolde

Vlaamingen als omgekeerd en de interregionale transfers zijn een onbelangrijk bijproduct van een bewust bedoeld herverdelingsstelsel tussen mensen. Het tweede solidariteitsbegrip is een - weliswaar klein - onderdeel van de Financieringswet. Die wet regelt de dotaties aan gewesten en gemeenschappen en bevat een solidariteitsbijdrage. Regio's waarvan de opbrengst van de personenbelasting per hoofd van de bevolking lager ligt dan het rijksgemiddelde (het armere Wallonië en Brussel dus) krijgen een extra bedrag per inwoner (in 2009 ongeveer 230 euro voor Wallonië en 250 euro voor Brussel). De rijkere regio ontvangt geen solidariteitsbijdrage. Maar let wel: niet Vlaanderen als zodanig betaalt deze transfer, wel de federale overheid (waaronder dus ook de Vlaamingen natuurlijk, maar evengoed Walen en Brusselaars).

Tot voor twee mogelijke invullingen van wat men kan bedoelen als men over solidariteit tussen regio's spreekt. Nu suggereren sommige Vlaamse partijen dat we dezelfde solidariteit kunnen behouden als we



FOTO PHOTO NEWS

Is het niet beter solidariteit te organiseren tussen staten dan tussen mensen? In Vlaanderen wordt vaak gesuggereerd dat daar economische argumenten voor zijn. Ik betwist dat

de eerste solidariteitsbegrip vervangen door het tweede. We kunnen als regio toch solidair blijven met de andere regio's, nadat we de sociale zekerheid en de personenbelasting geheel of gedeeltelijk naar de regio's hebben overgeheveld? Laat ons daarom eens de omvang van beide vormen van 'solidariteit' vergelijken. De interpersoonlijke solidariteit bedraagt ongeveer 5 à 6 miljard. De solidariteit in de Financieringswet iets meer dan 1 miljard euro. Ofwel moet men dus aan aan de kiezer zeggen dat we de solidariteit gaan terugbrengen tot op één vijfde. Ofwel behouden we de solidariteit en stellen we een Financieringswet voor met een solidariteitscompensatie die vijf keer hoger is dan de huidige. Elke andere uitspraak, zoals het N-VA-voorstel om de Financieringswet af te schaffen, is misleiding van de kiezer bovenop het kiezersbedrog dat Luc Huyse al aanklaarte in een opiniestuk van 15 mei.

Maar is het dan niet beter van solidariteit te organiseren tussen 'staten' dan tussen 'mensen'? In Vlaanderen wordt vaak gesuggereerd dat daar econo-

mische argumenten voor zijn. Ik betwist dat. Partijen die wel nog de moed tonen om op te komen voor een federaal samenlevingsverband kunnen probleemloos de inzichten uit de theorie van begrotingsfederalisme gebruiken. Die geeft richtlijnen over wat beter wel en niet naar een bepaald overheidsniveau wordt overgeheveld en stelt daarbij duidelijk dat herverdeling best op het federaal niveau gebeurt. Partijen die confederalisme of Vlaamse onafhankelijkheid verkieszen hoeven ingewikkelde argumentaties op te zetten over "bescherming van onze toekomstige welvaart", of "responsabilisering", hoe belangrijk en relevant ik die ook vind. Ze geven gewoon een ander antwoord op de vraag "Wie is mijn volk?" (naar de titel van een artikel van collega-emeritus Frans De Wachter).

Grotere verbanden

Daarmee volgen ze een weg die al even haaks staat op het citaat van Monnet als op de lessen die we moeten trekken uit de eurocrisis: als we ons willen staande houden op wereldvlak hebben we geen kleinschalige, maar net grotere en meer open verbanden nodig. Bovendien moet dat gebeuren met overdracht van soeveriniteit en beslissingsmacht naar een hoger niveau. Vlaamse nationalistische spiegelen graag voor dat onze toekomst in een Europa van de regio's ligt. Dat zal dan wel niet in een confederaal Europa van 97 regio's zijn, maar in een federaal verband. Dat is geen Jacobijns, gecentraliseerd Europa. Wel een institutionele structuur waar bevoegdheden toegedeed worden aan niveau op basis van rationele argumenten en van een nationalistische agenda's. Beweren dat we wel soeveriniteit zouden willen overdragen aan Europa, maar niet aan een federatie van mensen die onze naaste buren zijn en waarmee we eeuwen geschiedenis delen, is ongelooftwaardig. En doen alsof we vruchtbaar zullen kunnen samenwerken en overleggen met tientallen andere regio's als we er nog niet in slagen dat te doen met één andere regio en een stad waar honderdduizenden Vlaamingen werken, is dat nog veel meer.

BRIEF VAN DE DAG

Theaterfestival

Als 'zure oude heer' heb ik het stuk van jonge snaak Jan Goossens aandachtig gelezen (*DM 27/5*). Wat ik straf vind, is dat zijn oprispingen precies spiegelen van wat ik verwoerd heb. Kort en krachtig, dat wel, maar in een land waar om controverse gesmeekt wordt, ben je gauw een zure oude heer. Ja, er is een probleem als het festival zich in een niche ophoudt, ja, er is een probleem als Guy Cassiers, Johan Simons of Ivo van Hove bij de Vlaamse jury niet meer meedoen. Ik heb er sterk op aangedrongen dat de festivalleiding zich diep bezint over de rol die een festival tegenover het 'brede' publiek, maar ook tegenover het 'brede' veld (een mix van 'meesters' en jonge wolven) speelt. Jan zal ook wel weten dat er binnen de sector steeds minder tandenbijten op de uitslag van de jury wordt gewacht. Dat is vanzelfsprekend een kwalijke zaak. Misschien mag ik een begrip lanceren: moet het festival niet op zoek gaan naar a *theatre of excellence*, en moet de jury niet anders worden samengesteld? Nu is de natuur van de keuze al gegeven door de samenstelling van de leden, die, laten we eerlijk wezen, heel erg in hun eigen vijver vissen. Jan Goossens is dus zo zuur als ik, welkom bij de oude heren.

Johan Thielemans



REAGEREN?
lezers@demorgen.be

• **André Decoster is hoogleraar Publieke Financiën aan het Centrum Voor Economische Studïën van de KU Leuven.**

• **Nagenoeg alle Vlaamse partijen laten ons geloven dat 'confederalisme' in één of andere vorm niet hoeft te betekenen dat we 'niet langer solidair zouden zijn met Wallonië en/of Brussel'. Volgens André Decoster wordt de kiezer om de tuin geleid.**

• **Chris Aalberts is docent en onderzoeker politieke communicatie. Hij doceert nieuwe media en politiek aan de Universiteit Antwerpen en de Erasmus Universiteit Rotterdam.**

• **Het potentieel van sociale media wordt nauwelijks waargemaakt, betoogt Chris Aalberts.**

Volgens CHRIS AALBERTS is de boodschap véél belangrijker

Politici, vergeet Twitter en Facebook

Sociale media zijn onder politici aan een ware opmars bezig. Lokale, regionale, federale en Europese politici hebben zich de laatste jaren ontwikkeld tot enthousiaste gebruikers van 'Web 2.0'. Politici schrijven blogs, onderhouden een netwerk op Netlog of Facebook, posten video's op YouTube en zenden tweets via Twitter. Diverse journalisten, politici en communicatiedeskundigen beweren dat politici op die manier hun band met burgers kunnen versterken. Dit is evenwel een illusie.

Niet alleen in Vlaanderen, maar in vrij heel West-Europa hebben politici hun vaste achterban verloren. Partijlidmaatschap is zeldzaam geworden en de vaste aanhang van partijen is kleiner dan ooit. Politici moeten meer dan ooit strijden om de zwevende kiezer, die bovendien steeds moeilijker te bereiken is. Er zijn de laatste jaren steeds meer media gekomen, waardoor mediapublieken zijn versnipperd. Bovendien is het medialandschap commerciëler door voorheen, waardoor de aandacht voor politiek vluchtiger is dan ooit.

Tegen deze achtergrond ligt het voor de hand dat politici alle nieuwe middelen aangrijpen om met burgers in aanraking te komen. De voordeelen lijken groot: sociale media als Facebook en Twitter brengen nauwelijks kosten met zich mee, politici hebben controle over hun eigen boodschap en ze krijgen geen lastige vragen van journalisten. Bovendien bieden dergelijke media de kans de band met burgers te versterken, door met hen de interactie te zoeken:

burgers en politici kunnen elkaar berichten zenden, ideeën uitwisselen en vragen stellen. Het potentieel van deze sociale media wordt echter nauwelijks waargemaakt. Daarvoor zijn twee oorzaken: hoeveel burgers kunnen via sociale media worden bereikt, en is er daadwerkelijk sprake van interactie?

Sociale media leveren geen nieuw publiek op

Facebook en Twitter hebben het imago dat ze grote groepen burgers kunnen bereiken. Kenworthy rekenen illustreert dat dit op politiek terrein juist is. De Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken heeft 36.000 volgers op Twitter. Op 16,6 miljoen inwoners is dit 0,2 procent van de bevolking. Geert Wilders heeft op het Nederlandse sociale netwerk Hyves 88.000 vrienden. Dit is iets meer dan een half procent van de bevolking. In Vlaanderen heeft Alexander De Croo 3.700 volgers op Twitter, Freya Piryns heeft 2.300 vrienden op Facebook, en Bart de Wever 8.000. Met een interview in de weinig gelezen krant bereiken politici meer burgers dan met sociale media. Ook

interviews bij slecht bekeken televisieprogramma's zijn effectiever. Politici die zich op online sociale netwerken begeven, zouden makkelijker te benaderen worden voor burgers, omdat burgers hen berichten kunnen sturen met vragen, opmerkingen en suggesties, en ook via sociale media een antwoord zouden kunnen krijgen. Theoretisch bieden sociale media hiermee grote mogelijkheden, maar in de praktijk worden deze nauwelijks gebruikt. Onderzoek laat zien dat politici deze media alleen gebruiken om boodschappen naar burgers te zenden en niets terug willen ontvangen. Bovendien blijken veel burgers geen wenst te hebben om met politici in discussie te gaan. Zowel politici als burgers zijn te druk met hun dagelijkse bezigheden om uitgebreid via Facebook politieke discussies te voeren.

Imago versterken

Wat is dan de relevantie van sociale media? Politici zijn er alleen aanwezig om hun imago te versterken. In een tijd waarin sociale media een belangrijke rol spelen in het leven van veel burgers, is de verwachting dat het voor politici schadelijk kan zijn niet mee te doen aan deze trend. Door aanwezig te zijn op Facebook of Twitter, laten politici zien dat ze jong van geest zijn, geïnteresseerd in de ideeën van burgers en meegaan in de nieuwste ontwikkelingen. De meeste burgers zullen nooit in de praktijk uittesten of politici op Facebook

daadwerkelijk reageren op hun vragen en suggesties. Burgers proberen dat simpelweg nooit uit. Politici missen steeds vaker een vaste achterban, maar die achterban kunnen ze door middel van sociale media niet alsnog creëren. De burgers die hen volgen op Twitter en vriend zijn een Facebook zijn een zeer selecte groep burgers, namelijk politici geïnteresseerden die ook op andere manieren de politiek nauwgezet volgen en dikwijls al partijaanhanger waren. Sociale media leveren dus geen nieuw publiek op. Als politici in het huidige medialandschap burgers aan zich willen binden, hebben ze geen Twitter of Facebook nodig, maar een onderscheidende boodschap. Dat is immers de belangrijkste reden voor burgers om op een partij te stemmen. Ook in het nieuwe mediatijsperk.